

VERSLAGLEGGING RAADSCOMMISSIE 11 JUNI 2019, pagina 1

Aanwezig: Luuk Bosscha (PvdA), Rita Weeda (PvdA), Raymond den Burger (VVD), Ton de Boer (VVD), Marlies de Groot (GL), Sophie Engelsma (GL), Coen Geerdes (CDA), Jan Wessels (CDA), John Bartels (PRD), Annemiek Nijeboer (PRD), Paul Janssen (GB), Harmen Giezen (GB), Daniëlle Bondt (D66), Hanneke Mijnhart (D66).

Voorzitter: Eveline Vink
Commissiegriffier: Joyce le Comte

Portefeuillehouders: Joa Maouche, Jasper Verstand

Hetgeen dat uitgesproken is in de raadscommissie is na te luisteren op www.renkum.nl onder raadsuitzendingen.

1.	Opening, vaststelling volgorde agenda en mededelingen. De voorzitter opent de vergadering om 20.00 uur en attendeert de aanwezigen op de tribune erop dat deze vergadering via het internet wordt uitgezonden. De camera's staan niet op de tribune gericht, maar het kan gebeuren dat aanwezigen in beeld komen.
2.	Burgerspreekrecht. Er zijn geen insprekers. Advies: n.v.t. Actie: n.v.t.
3.	Informatieplicht collegeleden. Er zijn geen bijdragen voor de informatieplicht. Advies: n.v.t. Actie: n.v.t.
4.	Rondvraag. Dhr. Wessels (CDA) heeft een vraag over Airport Lelystad. Het betreft een uitspraak van Raad van State over stikstofuitstoot. Is het college bereid de zienswijze hiermee aan te vullen. Verder vraagt dhr. Wessels naar de brief over de Luchtruimherziening en de gevolgen hiervan voor het Renkums Beekdal. We wachten op antwoord hierover. Wethouder Maouche beantwoordt de vragen. Wat betreft het indienen van een aanvullende zienswijze wil de wethouder eerst de antwoorden van de minister horen. Bovendien is de termijn voor het indienen gesloten. De vraag over de brief Luchtruimherziening en de gevolgen voor het Renkums Beekdal wordt schriftelijk beantwoord. Mw. de Groot (GL) heeft een vraag over de eikenprocessierups. Wanneer mensen hierover melding doen wat gebeurt er dan. Soms duurt het wel twee weken voordat er iets gebeurt. Is dat een normale termijn. Wat doet de gemeente aan preventieve acties? Wethouder Maouche beantwoordt de vragen. Als je melding doet, komt dat binnen bij de buitendienst. Het kan zijn dat het wat langer duurt, maar in principe zou dat niet lang moeten hoeven duren. De wethouder gaat in gesprek met de teamleiders buitendienst hierover. Preventief dingen doen kost inzet. We doen dat al met het tegengaan van luizen. De wethouder kan zich voorstellen dat dit ook met de eikenprocessierups. Dat wil hij wel bekijken.

	<p>Advies: n.v.t.</p> <p>Actie: De vraag van het CDA over de brief Luchtruimherziening en de gevolgen voor het Renkums Beekdal wordt schriftelijk beantwoord. De wethouder bekijkt de mogelijkheden voor preventieve acties tegen de eikenprocessierups.</p>
5.	<p>Prestatieafspraken Vivare.</p> <p>Vanavond staan de prestatieafspraken op de agenda, ingebracht door de PvdA. Dit onderwerp is twee keer doorgesproken. De ene keer i.v.m. tijdgebrek en de andere keer vanwege de afwezigheid van de wethouder.</p> <p>De initiatiefnemer PvdA heeft contact gehad met de portefeuillehouder en deze heeft toegezegd dat de opmerkingen die gemaakt worden in de raadscommissie nog kunnen worden meegenomen bij het opstellen van de Nota Wonen.</p> <p>In overleg en op verzoek van mevrouw Weeda van PvdA is het concept verslag van de algemene ledenvergadering van de Renkumse Huurders vereniging van maandag 3 juni jl. ter informatie aan de raad toegestuurd.</p> <p>Mw. Weeda (PvdA) krijgt als eerste het woord en licht toe waarom dit punt op de agenda is geplaatst. De raad wil de wethouder een aantal zaken meegeven als hij in gesprek gaat over de prestatieafspraken. Kijkend naar de prestatieafspraken zijn deze wel erg op hoofdlijnen en worden er vooral voornemens uitgesproken. Het lijkt te zijn ingegeven door financiële zaken en minder vanuit de maatschappelijke opgaven van Vivare. Ook zijn er nogal wat klachten bij huurders. Als raad moet je hier aandacht aan geven.</p> <p>Wethouder Verstand geeft aan dat wat vanavond besproken wordt, kan worden meegenomen in de nota Wonen en in elk geval bij de gesprekken met Vivare. Ook komt Vivare in de commissie in september om met de raad in gesprek te gaan.</p> <p>Woordvoerders bij dit onderwerp zijn: dhr. Bartels (PRD, mw. Engelsma (GL), dhr. Janssen (GB), mw. Mijnhart (D66), dhr. Den Burger (VVD), dhr. Geerdes (CDA), mw. Weeda (PvdA).</p> <p>De PRD zegt zich niet te kunnen heugen gesproken te hebben over de invulling van de locatie Groeneweg/ Don Boscoweg en wil graag van de wethouder hier iets meer over horen. Verder vragen zij aandacht voor het belang van groepswonen. Zij komen dit nergens tegen bij Vivare. Waarom is dit niet meegenomen. De PRD vraagt de wethouder of er ook andere partijen denkbaar zijn om mee te denken over groepswonen dan alleen Vivare.</p> <p>GL zegt dat corporaties 10% van hun voorraad mogen bouwen en verhuren aan het middensegment. GL ziet graag dat Vivare dit ook gaat doen. Hoe staat het college hier tegenover? Kan het college dit meenemen in de komende onderhandelingen? Verder hebben zij een vraag over duurzaamheid en de termijn om de woningen om te zetten naar label B. Wordt er nog gekeken naar samenwerkingsverbanden?</p> <p>GB wil graag van de PvdA weten, n.a.v. de opmerking dat het bod van Vivare meer is ingegeven op financiële mogelijkheden dan de maatschappelijke doelstelling, wat voor politieke keuzes zij zouden willen maken om er een andere balans in te krijgen.</p> <p>GB vindt de afspraken weinig concreet. Hoe borgen we dat de woningen die worden verkocht door Vivare als betaalbare huurwoningen op de markt blijven. De betaalbaarheid moet voorop staan, ook bij het aanbrenge van duurzaamheid. Wat betekent geen directe huurverhoging? Gaat het na één jaar of twee jaar wel omhoog?</p> <p>D66 zegt dat het erop lijkt dat de brief door de actualiteit is ingehaald. Als je kijkt naar de jaaragenda dan wordt er veel gezegd over de nota Wonen naar aanleiding waarvan ze een nieuw bod willen uitbrengen per 1 juli, dat lijkt niet te lukken volgens D66. Is de jaarplanning veranderd doordat de nota Wonen later komt? Zijn de leefbaarheid themabijeenkomsten al gepland? Verder vraagt D66 of de AVG-proef al geëvalueerd is.</p> <p>VVD maakt een relatie met de perspectiefnota. Daarin is er sprake van dat de sociale woningbouw totaal tot</p>

stilstand zal komen. Hoe verhoudt zich dat tot de 110 woningen die hier nog in genoemd worden? Hoe verhoudt deze ambitie zich tot de volgende prestatieovereenkomst met Vivare en de perspectiefnota? Beschermd wonen komt onder druk te staan. Hoe gaat dat in de volgende prestatieafspraken eruitzien?

CDA vraagt in welk document te vinden is wat op het laagste abstractieniveau de programmering is die de gemeente wil nastreven? Worden we één op één aangesloten bij de regio? Op welk moment krijgt de raad het voorgelegd?

PvdA zegt dat zij de afspraken missen over het onderhoud en de aanpassing van bestaande bouw. Op de vraag van GB zegt de PvdA dat corporaties ooit zijn bedoeld om bepaalde groepen inwoners de ruimte te geven goede huizen te krijgen. Dat is de maatschappelijke opgave. PvdA begrijpt best dat een woningcorporatie let op goede bedrijfsvoering, maar de maatschappelijke opgave blijft belangrijk.

Wethouder Verstand zegt dat we nog niet zo lang prestatieafspraken maken en vraagt zich ook af of het zinvol is om dat elk jaar opnieuw te doen. We zijn meer bezig met het maken van de afspraken dan dat we onze capaciteiten inzetten om dingen te realiseren. We kijken naar wat onze gezamenlijke ambitie is en die geldt dan voor een aantal jaren.

De wethouder snapt dat het lijkt of het stuk op hoofdlijnen is. Er ligt natuurlijk een werkdocument onder. Wat betreft de bestaande bouw zegt de wethouder dat dit een terechte opmerking is. Er is te weinig aandacht voor en dit wordt meegenomen in de nieuwe prestatieafspraken. De wethouder is blij dat de Renkumse Huurders een nieuw bestuur heeft met negen leden. Het zou mooi zijn als er meer mensen lid van de huurdersvereniging zouden zijn. De wethouder deelt niet de mening van de PvdA dat de prestatieafspraken financieel gedreven zijn. Vivare is wel een degelijke corporatie.

Over het terrein Don Bosco zegt de wethouder dat Vivare één van de vier grondeigenaren is en dat zij op hun deel van de grond woningen willen bouwen. Het is beter als vier partijen één plan ontwikkelen. Het moet allemaal nog stedenbouwkundig uitgewerkt worden. Dan komt het ook naar de raad.

Ook het groepswonen zal de wethouder meenemen in de volgende gesprekken en de rol die Vivare hierin kan spelen. Vivare is de enige partij waarmee we prestatieafspraken maken. Er zijn nog wel twee andere corporaties maar die hebben maar één of twee zorgcomplexen in onze gemeente. Het heeft weinig zin om daar afspraken mee te maken. Verder is de wethouder het eens met de suggestie van GL over de 10% midden huur. Daar blijven we op hameren en ook op verduurzaming. Vivare is het inzichtelijk aan het maken welke gebouwen verduurzaamd moeten worden en wanneer. Wethouder verwacht einde van het jaar een overzicht van Vivare.

Wat betreft wijkinitiatieven zegt de wethouder dat het tegenvalt hoeveel mensen in de wijk mee willen doen. Daar hebben we wel degelijk oog voor en Vivare ook.

De vraag hoe we garanderen dat als woningen worden verkocht die als betaalbare huur op de markt blijven zal de wethouder schriftelijk beantwoorden. Wat betreft de al dan niet directe huurverhoging zegt de wethouder dat de afspraak is dat huurders, als huizen worden verduurzaamd, dit netto in de portemonnee niet voelen.

Het nieuwe bod is in voorbereiding. De planning loopt volgens plan. De themabijeenkomsten zijn nog niet gepland. De wethouder vindt niet dat het tot stilstand komt als we de perspectiefnota aannemen. De nieuwbouw in het schema is niet per jaar maar wat we zo snel mogelijk willen bereiken. Beschermd wonen is een groot en belangrijk onderwerp. We hebben inzichtelijk gemaakt welke aantallen uit moeten stromen. Er is een convenant in voorbereiding en dat wordt na de zomer ondertekend. Op de vraag van de VVD zegt de wethouder dat hij geen aantallen kan aangeven en zal dit schriftelijk beantwoorden. Op de vraag van het CDA over de planning van de nieuwbouw zegt de wethouder dat ze zo snel mogelijk de 70 woningen willen bouwen.

In tweede termijn zijn de woordvoerders: mw. Mijnhart (D66), dhr. Janssen (GB), mw. Engelsma (GL), dhr. Bartels (PRD), dhr. den Burgers (VVD), mw. Weeda (PvdA).

D66 vindt het een gemiste kans dat de nieuwe nota Wonen niet wordt meegenomen in de nieuwe prestatieafspraken. Verder is de vraag over de AVG nog niet beantwoord. D66 wil dat communicatie een onderwerp is dat wordt meegenomen in het gesprek met Vivare.

GB vindt het jammer dat we niet concreet invulling hebben kunnen geven aan de prestatieafspraken. Het is belangrijk om kaders mee te geven. Er zijn weinig bouwplekken in de gemeente. GB is benieuwd hoe aangekeken wordt tegen mogelijkheden om actief opzoek te gaan naar bouwlocaties?

De wethouder zegt dat de huurder in principe netto geen huurverhoging zou moeten merken, maar de

praktijk is anders.

GL ziet graag een sociaal en duurzaam Vivare. Ze vragen of de nieuwe huurdersvereniging al om de tafel zit met de gemeente en Vivare. Wanneer huur en koopwoningen door elkaar heen staan hoe is dan de wijkgerichte aanpak?

PRD vindt het fijn dat groepswonen mee wordt genomen door de wethouder. Het ministerie heeft subsidieregelingen aangenomen als het gaat om ouderen en sociale cohesie. Het zou goed zijn dat de wethouder zich laat informeren over deze subsidieregelingen.

VVD zegt dat nieuwbouwlocaties vooral in Renkum beschikbaar zijn. We zullen wel locaties moeten vinden gezien de opgave die we als gemeente hebben om woningen te bouwen. Wat betreft de sociale woningbouw vindt de VVD de wethouder optimistisch. In de perspectiefnota staat dat door het stilvallen van sociale woningbouw we weinig mogelijkheden hebben om voor jongeren en starters te gaan bouwen. Die moeten het vooral hebben van de doorstroming. Het is wel een punt om bij Vivare aan te kaarten, zeker als we stimuleren dat de woningen levensloopbestendig moeten worden gemaakt.

PvdA zegt blij te zijn met de toezegging van de wethouder dat de bestaande voorraad op de agenda van Vivare moet komen. Wat betreft het CO2 neutraal maken zegt de PvdA dat ze wel concrete plannen willen zien.

Er komen ongetwijfeld weer subsidiemogelijkheden bij de provincie. Zou de wethouder dit mee willen nemen in de gesprekken met Vivare en dat ze hier een beroep op gaan doen. Als het gaat om levensloopbestendig bouwen vraagt PvdA waarom dat niet vaker in bestaande bouw wordt gedaan en vraagt om dit mee te nemen in de gesprekken met Vivare. PvdA wil dat Vivare haar maatschappelijke rol oppakt.

Wethouder Verstand reageert op de tweede termijnen. We kunnen niet de hele woningmarkt sturen. We weten hoe beperkt onze bouwlocaties zijn. Verder zegt de wethouder dat er natuurlijk gekeken wordt naar de actuele ontwikkelingen en we nemen dat mee bij de nieuwe prestatieafspraken. Wat betreft de AVG dat is uitgezocht, maar de wethouder weet niet precies wat daaruit is gekomen. Hij weet wel dat we er nu niet verder mee kunnen omdat er geen geld is om de module aan te schaffen. Het onderwerp betreffende de communicatie is een punt van aandacht. We hebben informeel al wel gesproken met de huurdersbelangenvereniging, maar nog niet officieel. Dat dit onderwerp een paar keer is doorgeschoven zegt natuurlijk niet dat er van alles stagneert in de uitvoering van de prestatieafspraken, in tegendeel. Op de vraag van GB dat zij geen inzicht hebben in hoever we dan zijn met de uitvoering zegt de wethouder dat de raad hier altijd om kan vragen. Het wordt lastig om sociale woningbouw te realiseren als we de perspectiefnota aannemen, maar daar moeten we niet voor weglopen. De wethouder ziet mogelijkheden om dat te laten lukken. Klimaatadaptatie en weinig gebruikmaken van subsidie door Vivare, daarvan heeft de wethouder geen idee. Hij zal dit bespreken met Vivare.

Wethouder Maouche beantwoordt de vraag over wijkgericht werken. Vivare maakt een plan hun woningen naar label B te krijgen. Dat kost tijd. Door de verhuurdersheffing kunnen ze geen grote stappen maken. Ze willen participeren in onze wijkaanpak.

Er zijn geen commissieleden die gebruik willen maken van de derde termijn.

Advies:|

De commissie vraagt het college de opmerkingen en aangedragen aandachtspunten mee te nemen in de Nota Wonen en bij de gesprekken met Vivare.

Actie:

Wethouder Verstand zal de volgende vragen schriftelijk beantwoorden:

- hoe we garanderen als woningen worden verkocht als betaalbare huur die op de markt blijven;
- aantallen beschermd wonen / begeleid wonen.

6. **Regionale Energie Strategie.**

Wethouder Maouche geeft een korte inleiding.

Er is een Startnotitie voorbereid, waarin het proces om te komen tot een RES staat uitgewerkt. Op 5 juni jl. is een raadsbrief met de definitieve startnotitie aan de raad toegezonden Deze is ook aan Provinciale Staten en de algemene besturen van de waterschappen in de regio voorgelegd. De opbrengst van de informatieavonden in april en mei zijn hierin meegenomen.

In de week van 15 mei jl. is dit concept startdocument van de Regionale Energie Strategie Arnhem-Nijmegen in het PFO-duurzaamheid besproken.

Ons college heeft hierover in B&W van 28 mei jl. gesproken. Een toelichting op het document en het verdere proces wordt nu in deze raadscommissie gegeven. De presentatie is als bijlage 1 opgenomen in dit verslag.

Woordvoerders in eerste termijn zijn: dhr. Geerdes (CDA), dhr. Bosscha (PvdA), dhr. de Boer (VVD), mw. Bondt (D66), dhr. Giezen (GB), mw. Engelsma (GL), dhr. Bartels (PRD).

Het CDA zegt dat het best een ingewikkeld proces is. Ze vragen op welk moment er keuzes moeten worden gemaakt. Wanneer wordt Parenco wel of niet in dit proces in stelling gebracht als het gaat over geothermie. Past de stuw bij Driel in dit verhaal (energieopwekking door water)? CDA is tegen windturbines.

De PvdA is benieuwd of er nagedacht is over zoekgebieden in onze gemeente. Zijn er al aanwijsggebieden voor windturbines of zonnevelden. Hoe vindt afstemming plaats tussen RES-gebieden?

VVD vraagt of alle eisen die voortvloeien uit het klimaatakkoord (dat nog niet getekend is) zijn meegenomen in de startnotitie RES. Kunnen we nog afwijken? Waarom is gekomen voor 55% reductie CO2 en wordt niet uitgegaan van het landelijk vastgestelde 49%.

D66 zegt dat op 27 mei jl. alleen met stakeholders is gesproken. Wanneer kunnen wij met inwoners en dorpsraden hierover spreken? Vanuit de regio is zorg geuit over de, in het ontwerpklimaatakkoord opgenomen, planning m.b.t. de RES. Het is wenselijk om de termijn te verlengen. Is hier al meer over bekend?

GB vraagt of we door het late ondertekenen van het klimaatakkoord meer ruimte gekregen hebben om mee te denken over het RES? Wat als dat niet was gebeurd? Communicatie is erg belangrijk. Iedereen moet goed geïnformeerd worden. Waarom kunnen we op onze website hier niets over vinden? Op de website van Wageningen is er van alles te vinden.

GL zegt dat participatie belangrijk is. Zonder inwoners gaan we de doelen niet halen. Er zou een minimumniveau van participatie moeten zijn. We hebben binnen de gemeente veel inwoners die vooroplopen bij verduurzamen van hun woning. GL vindt deze inwoners, maar ook de woningcorporaties, niet terug in de procesfasen.

Voor het verduurzamingsproject moet er nog veel ontwikkeld worden op het gebied van technologie. GL staat positief tegenover experimenteren met vernieuwende vormen van verduurzaming. Hoe is dit meegenomen?

Wordt er alleen op regioniveau gekeken als het gaat om besparingen van CO2. Of ook naar de lokale besparingen? GL is voor windturbines.

PRD vinden het een lastig stuk, heel zakelijke en algemeen. Wat betekent gefaseerd uitwerken? Wordt hiermee ook bedoeld op het komen van besluitvorming?

PRD heeft geen idee hoe het financieel gaat uitpakken voor de gemeente Renkum. Het is wel gewenst hier een beeld bij te hebben. Wat kan gesubsidieerd worden en wat moet de eigen inbreng zijn.

Bronnen moeten binnen de regio gebruikt worden. In geval van Parenco bijvoorbeeld, die zou je toch ook buiten de regio kunnen inzetten. Wat betreft de besluitvorming heeft de PRD wat zorgen. Hoe blijft de raad bij de voortgang betrokken? Als het gaat om de zonnepanelen zegt de PRD voorkeur te hebben om verdere uitvoerbaarheid aan te geven, maar niet voordat alle mogelijkheden benut zijn. Over de windturbines zegt de PRD dat je eerst belangen goed moet afwegen voordat je hier een keuze voor of tegen maakt.

Als laatste punt haalt de PRD de consensus aan. Zijn we als gemeente gehouden aan de verplichting iets uit te voeren als we een onderdeel niet willen en anderen wel. Met alle financiële gevolgen van dien? Of hebben we zelfstandig beleid?

Dhr. Neyssen (Beleidsadviseur) en dhr. Voskuilen (Regionaal projectleider) beantwoorden de vragen. Op de vraag van het CDA over de keuze m.b.t. de warmte, daar is nog geen volledig antwoord op mogelijk. Dit moet nog verder worden uitgewerkt. Ook het in stelling brengen van Parenco. Het spoor ruimte dat volgt nog.

De stuw bij Driel past binnen de scope. Er is een eerste verkenning als het gaat om sub gebieden. Er zijn nog geen concrete locaties, maar wel zoekgebieden. Wat betreft de RES-gebieden zeggen de heren dat ze denken aan een provinciaal atelier. We zijn goed op de hoogte van wat er in het concept-klimaatakkoord staat. Ze verwachten niet veel wijzigingen. Maar als het nodig is, zijn we flexibel in de aanpak. Nog moeilijk te zeggen of we af kunnen wijken van de eisen. Er is veel ruimte gegeven aan de regio's om zelf aan de slag te gaan.

De 55% is de Gelderse doelstelling. Elke regio werkt op zijn eigen manier aan het RES. Ook zal er ruimte zijn voor inwoners en dorpsraden. Niet op gemeentelijk niveau, maar meer op lokaal niveau, en dan bijvoorbeeld een collectief van vier gemeenten. Er is nog niets bekend over de zes maanden verlenging. Parenco/FoodValley daar is het uitgangspunt dat we de klimaatmonitor, de monitoringstool van Rijkswaterstaat, volgen voor alle RES-sen. Het is een goede suggestie om op de eigen website informatie te delen. Wat betreft de nieuwe vormen van duurzame energie zeggen de heren we pakken het RES en die richten we op 2030. Focus is op technieken die we kennen. Mochten we nieuwe vormen tegen komen dan maken we daar gebruik van. Besparingen komen ten goede aan de gemeente waar de energie wordt opgewekt.

Route 2030: We zitten in een transitie. We gaan met RES plannen maken. Als we daar doorheen zijn, komt de stap van implementatie. We weten nog niet hoe het gaat lopen, maar we proberen het wel in beeld te brengen. Over het prijskaartje is nog niets te zeggen. Als het gaat om de bronnen dan kijken we verder dan alleen de provinciegrens. De daken worden in rap tempo goed benut met het plaatsen van zonnepanelen. We kunnen niet wachten tot de daken vol liggen en dan pas de velden benutten. We hebben veel te maken met wet en regelgeving. We gaan dat in beeld brengen.

Wethouder Maouche beantwoordt de politieke vragen. Er zijn afspraken gemaakt om te proberen totale consensus te bereiken. We gaan voor de groots mogelijke meerderheid. Het is de bedoeling dat iedereen mee participeert en meedenkt. Als het gaat om de windturbines, zonnenvelden, dan is de raad aan zet om keuzes te maken met wat we toestaan. Ook als het gaat bij het toepassen van geothermie bij Parenco, maar daar is wel de provincie bevoegd gezag.

Interruptie dhr. Wessels (CDA); wat betreft geothermie is de gemeente wel degelijk bevoegd gezag waar een bestemmingswijziging aan de orde is.

Het RES is ons bod naar het Rijk. Dat doen we als regio. Het is wel nodig om realistisch naar het verhaal te kijken. We hebben met elkaar afspraken gemaakt. De termijn is kort en dat betekent dat we door moeten pakken.

In het proces zitten ateliers, daarin worden zo breed mogelijk de mogelijkheden en kansen opgehaald. De tijd is krap om een debat te hebben over wat we wel of niet kunnen toestaan zodat we allemaal goed geïnformeerd zijn, maar de wethouder neemt het mee.

De financiën daar zitten verschillende lagen in. Het kost de gemeente vooral uren en we leveren twee medewerkers, maar we krijgen er ook weer middelen voor terug. In de toekomst kan dit werk met zich meebrengen. De maatschappelijke kosten, daar kan de wethouder nog iets over zeggen.

De regeling die door GL naar voren wordt gebracht is bekend. We kijken hoe we zo optimaal mogelijk hiervan gebruik kunnen maken. Het minimumniveau van participatie dat is goed om samen over na te denken d.m.v. van een 'benen op tafel sessie'. Het moet wel passen in de tijd en capaciteit.

Over de verdeling van bronnen zegt de wethouder dat we goed de lasten en lusten moeten verdelen.

In derde termijn zijn de woordvoerders: mw. Bondt (D66), dhr. de Boer (VVD), dhr. Bosscha (PvdA), mw. Engelsma (GL).

D66 hamert op goede participatie, samen met de samenleving. Effectief omgaan met maatschappelijke kosten. Het is belangrijk recht te doen aan de omgevingskwaliteit op lokaal en regionaal niveau en dit te borgen in de omgevingsvisie. D66 vindt het ook belangrijk verbindingen te leggen met andere regio's als het gaat om de basis voor ruimtelijke- of economische samenhang.

De VVD vraagt ook aandacht voor de participatie. Hoe wordt de raad verder meegenomen. Er liggen nog wat uitdagingen. Parenco is daar één van, maar vandaag was te lezen in De Gelderlander dat er in Arnhem een biomassacentrale opgericht gaat worden. Dat zal een verhoging van de CO2-uitstoot geven. Hoe gaat dat worden meegenomen? Is er ook nagedacht over de opslag van energie?

PvdA vraag naar de haalbaarheid van die 55%.

GL zegt dat er nu stappen gezet moeten worden. En wenst de beide heren veel succes. GL wil graag meedenken over de participatie.

Wethouder Maouche reageert op de derde termijn. De haalbaarheid van die 55% is een goede vraag. Als regio kun je uitgaan van die 49% dat is al pittig, maar als je hoog mikt kun je met elkaar een beter bod doen aan het Rijk. Het is een instrument om stevig te staan richting het Rijk.

Opslag van energie is een belangrijk thema en dat moeten we zeker meenemen zowel binnen als buiten het RES.

Advies:

n.v.t.

Actie:

De raad blijft aangehaakt bij het proces van de totstandkoming van de RES.

7. Eindrapport Werkgroep Evaluatie Vergaderstelsel.

Woordvoerders in eerste termijn: mw. Weeda (PvdA), dhr. den Burger (VVD), mw. Bondt (D66), dhr. Giezen (GB), mw. de Groot (GL), dhr. Bartels (PRD), dhr. Wessels (CDA).

PvdA

Een aantal zaken kan op korte termijn gerealiseerd worden, dat zou via een motie vreemd kunnen in de raad van 26 juni a.s. Er is ook een aantal zaken dat onderzocht zou moeten worden voor op de langere termijn. Dat kan opgepakt worden door bijvoorbeeld een paar raadsleden, de werkgroep evaluatie of de agendacommissie

We hadden als doel bij de invoering van het nieuwe vergaderstelsel om effectiever te vergaderen en meer de inwoners te betrekken. Het lijkt er echter op dat er nog niet zo veel is veranderd. Het systeem veranderen is één ding, maar de mensen moeten ook veranderen. We moeten nog veel leren. Of je hierin mensen kan trainen is de vraag, we moeten ook in de spiegel kijken hoe we zelf kunnen veranderen.

Interne raadsontmoetingen zou je wellicht uit elkaar moeten halen. Bijvoorbeeld technisch beraad en themabijeenkomsten. Een welkomstcomité bij de deur, op locatie vergaderen; allemaal fantastisch, maar wij als raad moeten dat gewoon oppakken.

Een interruptiemicrofoon en staand betoog houden; ook prima. Kijk eens naar andere gemeenten, daar gaat dat prima. Allemaal zaken waar we met elkaar out of the box over moeten nadenken en dan vooral denken in oplossingen.

We moeten zo snel mogelijk reglementair vastleggen hoe we willen omgaan met geheimhouding in een raadsontmoeting. Dat moeten we goed regelen en wel nu. Net als de LTA en de communicatie richting inwoners. Dat kan meteen opgepakt worden. Een technisch vragenuur invoeren kan een mooie toevoeging zijn. Rondvraag aan het begin van de agenda plaatsen, moeten we gewoon doen. De wijze van agenderen; daar moet de agendacommissie eens naar kijken.

VVD

Wij moeten het gaan doen. De raadsontmoetingen moeten we snel gaan regelen wat betreft geheimhouding. Ook moeten we helder vastleggen wat men van raadsontmoetingen en raadscommissies kan verwachten. Fractievoorzitters kunnen mensen naar voren schuiven om in een groepje hiermee aan de slag te gaan. Liefst ziet de VVD een notitie ter bespreking tijdens de heidag in oktober. Een nieuw etiket plakken op de interne raadsontmoeting, dat kan. De reden voor de interne raadsontmoeting was om de wildgroei aan avonden tegen te gaan. Laten we dat wel vasthouden.

D66

De conclusies en aanbevelingen nemen we over. Graag wil D66 dat de griffie een dag organiseert over de gang van zaken rondom ons vergaderstelsel. We zijn samen verantwoordelijk voor de vergadercultuur en – structuur. We moeten dat allemaal omarmen. Stel dat we spreektijd invoeren dan moeten we ons daar ook aan houden. En graag tijdens de heidag een notitie waar we verder mee kunnen.

GB

Sommige regels in ons vergaderstelsel zijn niet helder en zijn ruim te interpreteren. Daar moet je wat aan

doen. Goed om met z'n allen hierover te praten tijdens de heidag. GB denkt dat de drempel voor een debat groter wordt als je interruptiemicrofoons te gebruiken en is hier geen voorstander van.

GL

Blij met de spiegel die ons wordt voorgehouden door dit rapport. Laten we de aanbevelingen vertalen in concrete voorstellen. Wat betreft de raadsontmoetingen, die hebben twee doelen, namelijk afstand inwoners en raad verkleinen en beeldvorming te creëren voor te behandelen raadsvoorstellen. Die functies wil GL uit elkaar halen. De toegankelijkheid voor inwoners moeten we meer vormgeven door bijvoorbeeld op locatie te vergaderen. Drie à vier keer per jaar een rondje maken langs de dorpen. Anderzijds dient de interne raadsontmoeting meer aan te laten sluiten op de raadscommissie en de raad. De relatie tussen die drie moet duidelijker. Goed dat we de afgelopen tijd voortdurend bezig zijn met evalueren van het vergaderstelsel en dat we steeds kleine aanpassingen hebben gedaan.

PRD

Kijkend naar de aanbevelingen 4 en 12, vindt de PRD deze zeer aansprekend. Als je niet bij een raadsontmoeting aanwezig bent, is het lastig om hier iets mee te doen wat betreft beeldvorming. Dus graag onderzoeken of de raadsontmoetingen live kunnen worden uitgezonden.

Interruptie mw. Bondt (D66); hoe ziet u dat voor zich als we ook op locatie willen vergaderen?

Wat betreft PRD hoeven we niet kosten wat kost op locatie te vergaderen. Je moet kijken naar wat nut heeft en wat zin heeft. PRD omhelst in elk geval de aanbeveling om het nader te onderzoeken. Aanbeveling 12 betreft de LTA, daar hecht PRD heel erg aan. Er zijn verschillende manieren uitgedacht in den lande. Er zijn tools voor (Thorbecke). Onderzoek dit.

Andere verbeterpunten; wat bedoelt de werkgroep hiermee? Dhr. van Oosterwijk beantwoordt de vraag. Dit zijn aanbevelingen die door slechts een enkeling zijn genoemd, maar die de werkgroep wel mee wilde mee geven ter overweging.

De begrotingscyclus meenemen in dit verhaal vindt PRD vooral belangrijk. Hoe gaan we daarmee om. Het verhaal van Debat.nl zou tijdens de heidag belicht mogen worden. Elkaar verstaan is iets anders dan naar elkaar luisteren. Een paar essentiële punten daar moeten we het nadrukkelijk met elkaar over hebben. PRD vindt niet alle aanbevelingen terug in het rapport, bijvoorbeeld wat betreft de samenstelling van de agendacommissie. Ook PRD wil graag en stuk hebben bij de heidag. PRD stelt zich voor dat de drie mensen de zaak verder uitwerken en dat er iets ligt bij de heidag.

CDA

Het gaat over cultuur en structuur. CDA heeft twee punten die ze wil aanstippen. Intern en externe raadsontmoetingen zijn prima om de agenda beheersbaar te houden. Wel graag het systeem vasthouden en niet weer allerlei vergaderingen tussendoor organiseren.

De structuur mag nooit leidend zijn. Zo heeft CDA moeite met de vragentermijn tijdens de raadscommissie. Op locatie vergaderen is prima. We moeten vaker dit zaaltje uit en naar de inwoners toe.

Interruptie dhr. Bartels (CDA); wanneer ga je op locatie vergaderen?

Naar een dorp gaan doe je natuurlijk als er een onderwerp is dat in een dorp speelt. Op locatie vindt CDA een goed punt, graag verder uitwerken.

Hoe nu verder? De voorzitter recapituleert. Motie vreemd, notitie bespreken tijdens heidag, groepje uit de raad een notitie laten uitwerken samen met griffie? Debat.nl en griffie samen iets laten organiseren voor de cultuur en de uitleg van de regels.

Dhr. de Boer (voorzitter Werkgroep Evaluatie Vergaderstelsel) dankt eenieder voor de complimenten. De werkgroep gaat graag samen verder om met een voorstel te komen voor de heidag in oktober. Ze pakken dit samen met de griffie op.

Dhr. Bartels (PRD) interruptie; graag in september een raadsvoorstel voor de structuur voorstel en tijdens de heidag dan de notitie over de cultuur.

Advies:

Het advies van de raadscommissie aan de raad luidt als volgt:

- In de september raadsvergadering een raadsvoorstel om de reglementen/verordening aan te passen wat betreft de geheimhouding, e.d.;
- Een notitie ter bespreking van overige punten en cultuur aspecten voor de heidag in oktober;
- De griffie bereidt (al dan niet met Debat.nl) een bijeenkomst voor m.b.t. de regels (na besluitvorming in september).

	Actie: Zie advies.
8.	Verslaglegging van de vergaderingen van de raadscommissies van 14 en 15 mei 2019. De verslagen van de vergaderingen van de raadscommissies van 14 en 15 mei 2019 zijn vastgesteld. Advies: Vastgesteld Actie:
9.	Sluiting. Om 22.41 uur sluit de voorzitter de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raadscommissie
de commissiegriffier,

de voorzitter,

Bijlage 1

Wat is een Regionale Energiestrategie? (1)

- Klimaatkkoord van Parijs 2015
- RES komt voort uit afspraken VNG, IPO en UvW (2018) en Kabinet – heel NL is hiermee aan de slag!
- Regionaal proces voor duurzame opwek energie en warmtetransitie
- 30 RES-regio's in Nederland

Wat is een Regionale Energiestrategie? (2)

- Wethouders Duurzaamheid 2018: Besluit dit op te pakken en aan te pakken!
- Regio Arnhem Nijmegen:
  - 16 gemeenten in Regio Arnhem Nijmegen,
  - 3 waterschappen,
  - 1 provincie,
  - 1 netbeheerder Liander
- Doel: Regio-bod aan Den Haag mbt energie –en warmtetransitie. Scope 55% CO2 reductie 2030

Toelichting aanpak

Jasper Neyssen

Werkorganisatie RES

- Spoor Bestuurlijke besluitvorming
- Spoor Warmte
- Spoor Ruimte
- Data en Informatiemanagement
- Communicatie

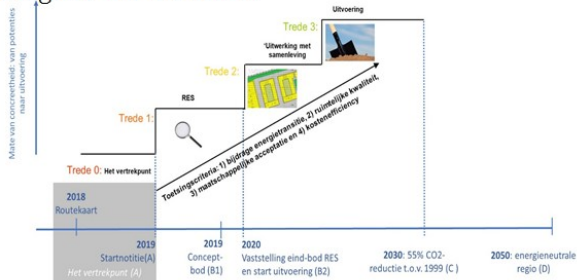

Besluitvormingsproces

- Regiegroep bestuurlijk opdrachtgever
  - Gemeenten
  - Waterschappen
  - Provincie
  - Liander
- PFO duurzaamheid
- Colleges B&W
- Gemeenteraden

Hoe gaan we dit doen?

Lokale klimaattafels

Toelichting ruimtelijk spoor

Rijk van Voskuilen - Procesbegeleider

